

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Γ'ΕΠΑΛ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

A1. α) Η μουσική είναι ένας τρόπος έκφρασης συναισθημάτων και σκέψεων, καθώς είναι ένας κώδικας επικοινωνίας που καλύπτει όλο το φάσμα των ανθρώπινων σκέψεων και συναισθημάτων. Είναι μια γλώσσα που αφορά όλη την ανθρωπότητα. Μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά ακόμη και όταν ο λόγος αποδεικνύεται μικρής χρησιμότητας και αποτελεσματικότητας ως προς την έκφραση κάποιων καταστάσεων, σκέψεων ή συναισθημάτων.

β) Τα μέσα με τα οποία η αρθρογράφος καταφεύγει στην επίκληση στη λογική είναι:

1. Το επιχείρημα στη 2η παράγραφο του κειμένου, στο οποίο εξάγεται το συμπέρασμα ότι η μουσική είναι ένας σημαντικός τρόπος έκφρασης σκέψεων και συναισθημάτων, στηριζόμενη στις προκείμενες ότι μια γλώσσα πλούσια και που εκφράζει όλο το φάσμα της και μπορεί να λειτουργήσει πανανθρώπινα και πληρέστερα από τον λόγο. («Η μουσική λοιπόν....σκέψεων ή συναισθημάτων»)
2. Με το τεκμήριο στην 3η παράγραφο του κειμένου στο οποίο αναφέρεται σε ένα ιστορικό παράδειγμα από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Συγκεκριμένα, αναφέρεται στο γεγονός ότι υπήρχε θεός της μουσικής, ο Απόλλωνας, πράγμα που αποδεικνύει τη σπουδαιότητα που της απέδιδαν. («Οι αρχαίοι Έλληνες...Θεό της μουσικής»)
3. Άλλο ένα τεκμήριο είναι ένα παράδειγμα/ πολιτιστικό δεδομένο από την ανακάλυψη πολλών μουσικών οργάνων που αποτελούν τα αρχαιότερα αρχαιολογικά ευρήματα σε όλους τους πολιτισμούς. («Μουσικά όργανα ... που βρέθηκαν ποτέ»)
4. Ένα ακόμη τεκμήριο είναι οι επιστημονικές μελέτες που επικαλείται η αρθρογράφος για να αποδείξει ότι η μουσική λειτουργεί ευεργετικά για την ανθρώπινη μνήμη και τη διάθεση των μικρών παιδιών που ανταποκρίνονται θετικά πριν αναπτύξουν λόγο. («Επιστημονικές μελέτες...ξανακούσει»)

Δύο από τα ενδεικτικά παραδείγματα επαρκούν για την απάντησή σας.

Τα μέσα με τα οποία η αρθρογράφος καταφεύγει στην **επίκληση στο συναίσθημα** είναι:

1. Η **χρήση ρητορικών ερωτήσεων** στην 1η παράγραφο του κειμένου με τις οποίες η αρθρογράφος με αναρωτιέται και προκαλεί τον προβληματισμό στον αναγνώστη σχετικά με το πως θα ήταν μια μέρα χωρίς μουσική και πως θα ήταν οι σχέσεις και η έκφραση συναισθημάτων των ανθρώπων. («Θα μπορούσαμε...απογοήτευση»)
2. Η **χρήση των θαυμαστικών** στο τέλος του κειμένου με τα οποία δίνεται έμφαση στον λόγο που αγαπούμε όλοι τη μουσική γιατί αποτελεί η συντροφιά μας σε όλα αυτά που βιώνουμε και

νιώθουμε. (« Γι' αυτό αγαπάμε όλοι τη μουσική! Γιατί μας συντροφεύει...που αισθανόμαστε!)

Ένα από τα ενδεικτικά παραδείγματα επαρκεί για την απάντησή σας.

2^η δραστηριότητα

A2. α) Ενδεικτικός τίτλος:

«Μουσική: μια παγκόσμια αγκαλιά».

β) Η τελευταία παράγραφος του κειμένου «Η μουσική, λοιπόν, είναι σημαντική ... σε καθετί που αισθανόμαστε!», αναπτύσσεται με συνδυασμό μεθόδων. Πιο συγκεκριμένα, αρχικά χρησιμοποιείται η **αιτιολόγηση**, ώστε να διατυπωθούν ευκρινώς οι λόγοι που καθιστούν τη μουσική σημαντική για την επικοινωνία των ανθρώπων («γιατί η μουσική δημιουργείται από τον άνθρωπο για τον άνθρωπο», «γιατί υπάρχει για να εκφράσει όλα μας τα θέλω, τα πρέπει, τις σκέψεις, τα συναισθήματα και τις καταστάσεις που μας χαρακτηρίζουν.» και «Γιατί μας συντροφεύει πάντα και παντού σε ό,τι κι αν βιώνουμε, σε καθετί που αισθανόμαστε!»). Επιπλέον, αξιοποιούνται αντίστοιχα **παραδείγματα** ειδών μουσικής, για να αποσαφηνιστούν τα παραπάνω («τζαζ, ποπ, ροκ, σόουλ, φάνκυ, μπλουζ, παραδοσιακή, συρτάκι...»).

(Επιπρόσθετα, η παράγραφος αναπτύσσεται και με **ορισμό**, με οριστέα έννοια: «μουσική», γένος: «μία γλώσσα» και ειδοποιό διαφορά: «που τη μιλάμε όλοι και τη μεταφράζουμε ανάλογα με τα βιώματά μας και την ψυχοσύνθεσή μας.»)

γ) 1. β

2. β

3. α

3^η δραστηριότητα

A3. Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο σε σχολική εφημερίδα

Τίτλος άρθρου: «Η Μουσική: Μια Παγκόσμια Γλώσσα επικοινωνίας»

Πομπός: αρθρογράφος (εγώ)

Αποδέκτης: αναγνωστικό κοινό (εκπαιδευτικοί, γονείς, μαθητές)

Ύφος: άμεσο, οικείο, πληροφοριακό (α', β' πρόσωπο και γ')

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πόσες φορές έχουμε βρεθεί να σιγοτραγουδάμε μια μελωδία που μας ταξιδεύει, ή να νιώθουμε μια απροσδιόριστη χαρά ή λύπη ακούγοντας τις νότες ενός τραγουδιού; Γιατί όμως, η μουσική έχει αυτή την απίστευτη δύναμη να μας αγγίζει τόσο βαθιά, ανεξάρτητα από την ηλικία, την καταγωγή ή τη γλώσσα μας; Αναμφίβολα, πέρα από την απλή ακρόαση, η μουσική προσφέρει πλήθος οφελών που αγγίζουν κάθε πτυχή της ύπαρξής μας, καθιστώντας την μια πραγματικά παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας.

Z1 : τα οφέλη της μουσικής στον άνθρωπο

- η μουσική **λειτουργεί ως εκφραστικό μέσο συναισθημάτων**. Είτε πρόκειται για χαρά, λύπη, αγάπη ή θυμό, ένα τραγούδι μπορεί να αποτυπώσει και να μεταδώσει αυτά τα συναισθήματα με τρόπο που οι λέξεις συχνά αδυνατούν.
- η μουσική **έχει θεραπευτικές ιδιότητες**. Μπορεί να μειώσει το στρες, να βελτιώσει τη διάθεση, ακόμα και **να ενισχύσει τη γνωστική λειτουργία**. Είναι διέξοδος, τρόπος χαλάρωσης και εκτόνωσης από την πιεστική καθημερινότητα
- είναι **συμμετοχή, συνεργασία, ομάδα, αποτέλεσμα, στιγμές συγκίνησης, δημιουργίας** αλλά και αναδημιουργίας,
- **κινητοποιεί συναισθηματικά τον άνθρωπο**: τον κάνει να χαρεί, να συγκινηθεί, να λυπηθεί
- δίνει **καλλιέργεια στον άνθρωπο**, βοηθάει πολύ τα παιδιά στις επιδόσεις τους στα μαθήματα και τα κάνει να είναι πιο πειθαρχημένα και ήρεμα στη ζωή τους.

Z2 : γιατί η μουσική είναι παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας

- Η μουσική είναι **ένας ισχυρός πολιτιστικός δεσμός**. Μέσα από τους ήχους της, μαθαίνουμε για άλλους πολιτισμούς, παραδόσεις και ιστορίες. Ξεπερνά τα γεωγραφικά και γλωσσικά εμπόδια, δημιουργώντας γέφυρες κατανόησης και αλληλεγγύης μεταξύ των λαών.
- μας **επιτρέπει να νιώθουμε συνδεδεμένοι με τους άλλους**, ακόμα κι αν δεν μοιραζόμαστε την ίδια γλώσσα ή κουλτούρα.
- **αφυπνίζει τις συνειδήσεις των πολιτών** και τους **ευαισθητοποιεί για σοβαρά κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα**

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοψίζοντας, η μουσική δεν είναι απλώς μια συλλογή ήχων, αλλά ένα ζωτικό κομμάτι της ανθρώπινης ύπαρξης, είναι ο αόρατος σύντροφος που μας συνδέει με τον κόσμο, τις αναμνήσεις μας, και κυρίως, με τους ίδιους μας τους εαυτούς. Ας της επιτρέψουμε να συνεχίσει να εμπλουτίζει τη ζωή μας, να μας ενώνει και να μας ταξιδεύει, αποδεικνύοντας καθημερινά ότι αποτελεί την πιο αληθινή παγκόσμια γλώσσα.

Β.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**1^η δραστηριότητα**

B1. Το ποίημα «Τραγούδι στο δρόμο» αποτελεί αφηγηματικό ποίημα. Αναφέρεται στην επιρροή της μουσικής στην ψυχοσύνθεση των ανθρώπων, κυρίως, σε στιγμές που η συναισθηματική ματαίωση και η μονοτονία τους κυριεύει. Κεντρικό πρόσωπο είναι το **ποιητικό υποκείμενο** που με την πρωτοπρόσωπη αφήγησή του («βγαίναμε», «διηγηθήκαμε») διηγείται την πορεία της ζωής του, μιας ζωής που υπήρξε στερημένη («τα κάγκελα του κήπου υγρά απ' τη βροχή σαν τους φτωχούς που τους αφήνουν έξω» «η σιωπή κάνει τον κόσμο πιο μεγάλο, η θλίψη πιο δίκαιο», «άχαρες μέρες») και απαιτητική αλλά στην οποία η μουσική άφηνε πάντα μια μαγική νότα πρόνοιας και φροντίδας για το μέλλον («ένα φλάουτο κάπου...ανθρωπότητα»). Επιπλέον, **έμμεσα πρόσωπα** παρουσιάζονται τα **παιδιά** («σαν ήμασταν παιδιά») κι οι **νέοι** («κι αργότερα νέοι»). Σημείο αναφοράς εκτύλιξης της δράσης και των σκέψεων του ποιητικού υποκειμένου υπήρξε **μια αυλή** («τα κάγκελα του κήπου») - ενδεχομένως του σπιτιού του - **ένας δρόμος** («στο δρόμο τραγουδώντας») και **μια σκάλα** κατά την οποία έπαιζε με άλλα παιδιά στο παρελθόν. Το ποίημα δομείται σε **δύο χρονικές βαθμίδες, μια παρελθοντική και μια παροντική**: Η παρελθοντική («Τα κάγκελα του κήπου... στα ρολόγια») αισθητοποιεί τις δυσκολίες της ζωής στο πέρασμα του χρόνου, που το ποιητικό υποκείμενο αδημονούσε να παρέλθει και στις οποίες η μουσική επιδρούσε αδιόρατα και μαγικά, αφήνοντας πάντα ένα τόνο αισιοδοξίας και προστασίας. Στην παροντική μετάβαση («Ώσπου μια νύχτα...τώρα τι θα κάνεις;») ο ήρωας σε μεγάλη πια ηλικία εμφανίζεται ως νοσταλγός του παρελθόντος, μέχρι τη στιγμή που ένα τυχαίο τραγούδι ενός διαβάτη του επανέφερε στη μνήμη τα πάντα και τον μάγεψε. Η ιστορία τελειώνει με μια ηθική πρόκληση: τί θα κάνει ο κάθε άνθρωπος στη ζωή του, αν η μουσική χαθεί!...

2^η δραστηριότητα

B2. α) Στο ποίημα παρατηρείται εναλλαγή ρηματικών προσώπων. Αρχικά, εντοπίζεται η χρήση του α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου («σαν ήμασταν παιδιά κρυβόμαστε κάτω απ' τη σκάλα κι όταν βγαίναμε είχαμε αφήσει εκεί ένα βασιλικό πεπρωμένο», «κι αργότερα νέοι αγκαλιάσαμε το πρώτο δέντρο και του διηγηθήκαμε τα περασμένα»), με το οποίο το ποιητικό υποκείμενο δηλώνει την ένταξή του σε ένα σύνολο, δημιουργώντας έτσι «γέφυρες» επικοινωνίας με τον δέκτη και προσδίδοντας καθολικότητα. Στη συνέχεια, χρησιμοποιεί α' ενικό ρηματικό πρόσωπο («κι εγώ που υπήρξα τρελός για το αύριο κοιτάζω τώρα με αγωνία»), με το οποίο δηλώνει τα προσωπικά του βιώματα, εκφράζει τις δικές του απόψεις και καθιστά το ύφος του ποιήματος πιο εξομολογητικό. Παράλληλα, προσδίδει αμεσότητα και ζωντάνια στο λόγο. Τέλος, κάνει χρήση β' ενικού ρηματικού προσώπου («Κι όμως η νοσταλγία

όλων όσων ονειρεύτηκες τρέμει μες στο τραγούδι.», «Στέκεσαι στο παράθυρο κι ακούς σα μαγεμένος», αλλά και μέσω ευθείας ερώτησης («Πού έχεις ξανακούσειτο τραγούδι αυτό;», «Και τώρα τι θα κάνεις;»), όπου εκφράζει μια διάθεση επικοινωνίας με τον αναγνώστη και τον προτρέπει να προβληματιστεί, καθιστώντας την επικοινωνία τους πιο ζωντανή και άμεση.

(ΑΡΚΟΥΣΕ Η ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΕ ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ)

β) εικόνα: «κοιτάζω τώρα με αγωνία να προχωρούν οι λεπτοδείχτες στα ρολόγια»

μεταφορά: «η σιωπή κάνει τον κόσμο πιο μεγάλο»

παρομοίωση: «σαν τους φτωχούς που τους αφήνουν έξω»

(ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ:

εικόνα: «Τα κάγκελα του κήπου υγρά απ' τη βροχή», «Όσπου μια νύχτα ένας διαβάτης περνάει στο δρόμο τραγουδώντας»,

μεταφορά: «η νοσταλγία όλων όσων ονειρεύτηκες τρέμει μες στο τραγούδι»,

παρομοίωση: «κι ακούς σα μαγεμένος»)

3^η δραστηριότητα

B3. Το ποίημα «Τραγούδι στο δρόμο» μου προκαλεί ένα **μείγμα μελαγχολίας, νοσταλγίας και υπαρξιακής αναζήτησης**. Στο ποίημα, άλλωστε, αναδεικνύεται η **αποξένωση**, η μελαγχολία και η **αδικία** του σύγχρονου κόσμου («Τα κάγκελα του κήπου υγρά απ' τη βροχή σαν τους φτωχούς που τους αφήνουν έξω», «η θλίψη πιο δίκαιο»). Η φράση "η σιωπή κάνει τον κόσμο πιο μεγάλο, η θλίψη πιο δίκαιο" υποδηλώνει μια **βαθύτερη κατανόηση της ανθρώπινης ύπαρξης** μέσα από τη σιωπή και τον πόνο. Ακόμη, η αναφορά στην παιδική ηλικία ("σαν ήμασταν παιδιά κρυβόμαστε κάτω απ' τη σκάλα κι όταν βγαίναμε είχαμε αφήσει εκεί ένα βασιλικό πεπρωμένο") φέρνει μια **γλυκόπικρη νοσταλγία** για την αθωότητα και τις προσδοκίες του παρελθόντος. Προβληματίστηκα έντονα, διότι το ποιητικό υποκείμενο στην ανάμνηση του παρελθόντος συνειδητοποιεί πως δεν έχει υλοποιήσει τα όνειρα του και για αυτό **απογοητεύεται και ματαιώνεται**. («κι εγώ που υπήρξα τρελός για το αύριο κοιτάζω τώρα με αγωνία να προχωρούν οι λεπτοδείχτες στα ρολόγια».) Για αυτό αισθάνθηκα **ανησυχία, αγωνία και φόβο** μήπως στο μέλλον δεν καταφέρω κι εγώ να πραγματοποιήσω τους στόχους μου και όσα ονειρεύομαι σήμερα, μήπως αλλοτριωθώ και χάσω τον εαυτό μου μεγαλώνοντας.

Όμως, στη συνέχεια του ποιήματος ένιωσα **αισιοδοξία και ελπίδα**, επειδή το τραγούδι είναι ανακούφιση και συντροφιά τόσο για το ποιητικό υποκείμενο όσο και για εμένα. Άλλωστε, η ελπίδα διαφαίνεται με το "φλάουτο κάπου ή ένα άστρο συνηγορεί για όλη την ανθρωπότητα", υποδηλώνοντας την παρουσία της τέχνης και της ομορφιάς **ως παρηγοριά**. Με το ποίημα συνειδητοποίησα ότι κι εγώ βρίσκω παρηγοριά στη μουσική και με βοηθά να αντιμετωπίζω τις δυσκολίες. Η μουσική καταπραΰνει την ποιητική φωνή, τη **γοητεύει** και της προσενεί **νοσταλγία**, αφού με το τραγούδι μεταφέρονται οι εικόνες και οι αναμνήσεις του παρελθόντος («ακούς σα μαγεμένος», «Κι όμως η νοσταλγία όλων όσων ονειρεύτηκες τρέμει μες στο τραγούδι. Στέκεσαι στο παράθυρο κι ακούς σα μαγεμένος.») Τέλος, **τρομάζω** στη ιδέα μιας ζωής χωρίς μουσική. Χωρίς αυτή η καθημερινότητα θα ήταν ανιαρή, κενή, χωρίς νόημα

και χρώμα («Κι άξαφνα σε κάποια στροφή του δρόμου το τραγούδι σβήνει. Όλα χάνονται. Ησυχία. Και τώρα τι θα κάνεις;»).

